

I ARA, CAP A L'AUTONOMIA

PER AINE MOLL

Dos dies després de les eleccions, vaig passar unes quantes hores a Barcelona. Allà vaig veure una pila d'amics que, després de manifestar amb gran eufòria el seu entusiasme pel resultat de les eleccions a Catalunya, tan clarament favorable a les reivindicacions nacionalistes, ens "donaven el condol" a mi i a un company valencià, per la derrota dels autonomistes de les Illes i de València. Vaig tenir feina a explicar-los que no es podien jutjar els nostres resultats amb la mateixa mesura que els seus, perquè les circumstàncies són molt diferents.

De tornada a Mallorca, em trobo que resulta convenient, si no necessari, repetir les mateixes explicacions aquí, perquè hi ha un nombre creixent de gent que troba que els catalanistes han guanyat gloriosament a Catalunya, però hem perdut ignominiosament a les Illes i a València. Això em fa pensar que els il·lencs ens deixem contagiar per una manera de considerar les eleccions de les Illes que no respon a la realitat que hem viscut, sino a l'òptica —curiosament coincident— dels catalans que ens jutgen com si el nostre grau de consciència col·lectiva fos igual que el seu, i a la del Centre (geogràfic i electoral) que tendeix a considerar que el cas de Catalunya, com el del País Basc, és especial i únic, enfront d'uns altres "regionalismes" que no tenen cap força.

Que la consciència de la nostra personalitat com a poble és encara dèbil, ho sabem molt bé tots els qui no somiam truites. També sabem, però, que ara és més forta que fa cinc anys. I estàvem i estem completament convençuts que, si el dimoni no hi bufa, ho serà l'any que ve molt més que ara. No és cosa, doncs, de plorar per uns resultats que vists amb una òptica externa poden semblar catastròfics, sinó de veure la realitat tal com és, i quin és el camí que s'ha d'emprendre per arribar a bon port com més aviat millor.

Interessa, en primer lloc, considerar quines són les diferències essencials entre el plantejament electoral existent a Catalunya i el de les Illes (i sospito que el de València era bastant semblant al nostre), a fi de poder jutjar els resultats aconseguits a cada lloc.

a) La primera cosa que constatarem és que a Catalunya la reivindicació autonomista és assumida per tot el poble, i que no és una cosa "vaga que encara s'hagi d'estructurar, sino una realitat concreta que ja han posseït i els va

esser arrabassada per la força pels vençedors de la guerra civil; una realitat consistent en un Estatut d'Autonomia i en un òrgan d'autogovern (la Generalitat) que ha seguit existint a l'exili i que té ara un President. Recobrar l'Estatut del 32 i veure tornar el President Tarradellas suposa per als catalans el recobriment de la seva identitat nacional.

b) Aquesta tradició de personalitat autònoma implica naturalment una tradició de partits polítics autònoms, de manera que els catalans d'avui han pogut "votar Catalunya" sense desviar-se per res de la pròpia línia ideològica: hi ha una gamma de partits catalanistes que va des de la dreta civilitzada (la Lliga de Catalunya) fins a l'extrema esquerra. Molts d'aquests partits estan units més o menys íntimament amb partits d'àmbit estatal del seu mateix "color": el PSUC és la "variant catalana" del PCE (que no existeix com a tal a Catalunya); els dos únics escons de les properes Corts guanyats per l'Equip de la Democràcia Cristiana s'han guanyat a Catalunya, i l'únic escó guanyat per un grup d'extrema esquerra se l'ha endut l'Esquerra de Catalunya.

c) Finalment, els polítics catalans han estat prou pragmàtics per a unir-se amb altres grups afins. Així, el grup socialista català més fort (el PSC-Congrés) va ser prou intel·ligent per a unir-se amb la Federació Socialista Catalana del PSOE, i tres grups de centre-esquerra (la CDC de Jordi Pujol, el PSC-Reagrupament i l'Esquerra Democràtica de Trias Fargas, a més de diversos independents) formaren un grup únic amb el nom de Pacte Democràtic per Catalunya. Per al Senat les concentracions de forces van ser més grans: socialistes i comunistes formaren l'Entesa dels Catalans (que presentà dotze candidats, i tots dotze van ser elegits), i Democràcia i Catalunya agrupà tots els partits de centre-esquerra.

Resultat: de 47 diputats catalans, 37 són de partits catalanistes, i dels 16 senadors elegits, ho són 13.

Quins era la nostra situació, en canvi?

a) La nostra consciència col·lectiva és molt menys viva que la del Principat, hi ha recels entre les diferents illes, i no tenim el precedent històric d'un estatut concret d'autonomia i un òrgan d'autogovern com la Generalitat que puguem reivindicar.

b) Aquesta manca de tradició fa que no

tinguem partits autonomistes consolidats, que com a tals hagin col·laborat amb els altres partits d'àmbit estatal en aquests anys de catàclama. Els dos únics partits que es definien com a autonomistes eren de formació molt recent. A més, un d'ells anava encapçalat per un líder que sempre ha compaginat el seu mallorquinisme indiscutible amb una actuació de funcionari del règim que el feia assimilable per al públic amb la gent de la UCD (i a darrera hora aquest grup va escorar, sense declaracions explícites, cap a un "gonellisme" que indubtablement li va fer perdre una part del seu limitat electorat potencial), i l'altre va formar coalició amb el PSP, que és potser, de tots els partits d'àmbit estatal, el que més poc èmfasi ha posat en la qüestió autonomista, com ha pogut comprovar qualsevol que hagi seguit els mitins d'En Tierno Galván i dels altres líders centrals.

c) Entre nosaltres el pragmatisme polític no s'imposà, i no s'aconseguien unions importants, ni tan sols per al Senat.

Conclusió: Nosaltres no tenim com els catalans, una doble gamma de partits catalanistes / no catalanistes que ens permetessin votar al mateix temps per l'autonomia i per una línia ideològica determinada, sino una sola gamma d'ideologies, amb unes candidatures on (amb escasses excepcions) els electors autonomistes trobàvem uns noms que ens mereixien confiança de cara a la nostra reivindicació, i uns altres que no ens en mereixien gaire o gens. El resultat no pot ésser jutjat segons el paràmetre autonomisme / centralisme, sino segons el paràmetre ideològic. No és estrany, per tant, que coincideixi amb els resultats de tots els llocs de l'Estat espanyol en què no s'ha fet del nacionalisme una qüestió primordial.

Ara bé: hi ha una cosa important, que els pessimistes oblidem en jutjar els nostres resultats electorals: que la qüestió autonomista es resolgué entre nosaltres, en bona hora, prèviament a les eleccions, per mitjà d'un PACTE AUTONOMISTA que firmaren les forces polítiques de les Illes, amb les úniques excepcions de la Alianza Popular i els Círculos José Antonio. Amb aquest pacte, la reivindicació autonomista, com ja dels drets humans elementals, era assumida per totes les forces polítiques, i no només per una part, i els

il·lencs poguérem votar d'acord amb la nostra línia ideològica, sabent que la reivindicació essencial de la nostra personalitat quedava assegurada de totes maneres. Parlar ara de derrota de l'autonomia a les Illes és ofensiu per als partits que han guanyat les eleccions i que firmaren el pacte, i només pot servir per a dificultar l'acció dels nostres parlamentaris en defensa d'un estatut nostre.

Es absurd considerar que el PSOE té una política autonomista a Catalunya i està enfront de l'autonomia a València i a les Illes (com diu Josep Faulí en un article publicat al "Diario de Mallorca" el 21, aplicant a la nostra realitat l'òptica dels barcelonins d'abans del pacte PSOE-PSC). El PSOE té en programa una política autonomista a tot l'Estat espanyol, i En Felipe González s'apressà a recordar-ho immediatament després del seu triomf. I a les Illes, la Federació Balear del PSOE ha assumit ben explícitament aquesta política i li ha prestat importants serveis, no sols amb la firma del pacte, sino amb tota la seva actuació durant la campanya (cosa que també ha fet el PCE, injustament atacat com a centralista per gent que oblidà que a Catalunya el PCE és el PSUC, i que aquí té gent que treballa amb esforç per la reivindicació de la nostra identitat de poble).

Deixem-nos, per tant, de parlar de triomfs i de derrotes imaginàries, i atenim-nos a la realitat: la quasi totalitat de les nostres forces polítiques va firmar un pacte autònom, i el nostre poble ha votat precisament els partits que el firmaren. Ara es tracta, doncs, de posar-lo en pràctica.

Recordem que, amb molt bon acord, el pacte preveia que l'avantprojecte d'Estatut seria elaborat per totes les forces polítiques, i no sols per les que triomfessin a les eleccions, i que seria donat a conèixer, assaït col·lectivament i presentat després al poble per a la seva aprovació. M'atrevesc a proposar la ràpida formació d'una comissió tècnica preparatòria de l'avantprojecte, que es posi en feina immediatament. Confio que la iniciativa sortirà de la UCD i/o del PSOE, i que serà ben acollida pels altres partits. Tots s'hi han compromès, i a tots els hem votats tenint en compte aquest compromís. Esperem que no serem defraudats, i que el poble de les Illes tindrà aviat un Estatut d'Autonomia que li permeti autogovernar-se i redescobrir i afermar la pròpia personalitat.

ENTREVISTA AMB D. FRANCESC DE B. MOLL

PER LLUIS C. SEGURA I SEGUI

Ens complau presentar avui als nostres lectors el col·laborador més jove de La Columna de Foc. Nat fa 14 anys, LLUIS C. SEGURA I SEGUI és, sense dubte, el caganius de la literatura insular. Fem tots perquè aquest primer contacte seu amb el públic sigui l'inici d'una carrera brillant i profitosa.

—Me podria fer una breu síntesi de lo que ha estat la seva vida?

—Vaig néixer a Ciutadella l'any 1903. Vaig estudiar vuit anys al Seminari Conciliar de Menorca. Als disset anys vaig venir a Mallorca per ajudar Mn. Alcover en l'obra del Diccionari. He estudiat fonètica amb B. Schädell i T. Navarro Tomás, lexicologia amb W. Meyer-Lübcke i dialectologia amb Mn. Antoni M. Alcover. He exercit l'ensenyança de l'alemany i del francès a l'Institut Nacional de Palma, espanyol per a estrangers a l'Estudi General Lullia i de llengua catalana a l'Obra Cultural Balear i a la Facultat de Filosofia i Lletres de Ciutat.

—Les seves obres?

—A més de llibres d'idiomes, he redactat aquestes obres sobre el català: "Diccionari Català-valencià-balear"

(1926-1965), "Suplement català al Romanisches Etimologisches Wörterbuch" (1928-1931), "Gramàtica Històrica Catalana" (1952), "Els llinatges catalans" (1959), "Vocabulari mallorquí-castellà" (1964), "Gramàtica catalana referida a les Balears" (1968), "L'home per la paraula". Però jo no som escriptor, som filòleg; lingüista i filòleg. He escrit versos, però més per riure que en serió, perquè jo no som poeta. He escrit un llibret que es diu "Versos de la ceba". Això és perquè a nosaltres, els catalans i mallorquins, nos diuen "de la ceba", no sé per què. Encara ara en faig qualcun, de vers, però sempre per riure, amb això no m'agrada anar amb serió.

—Té qualche projecte?

—Estic treballant en el diccionari català-castellà i en la reedició de "Els llinatges catalans".

—Quina és la seva tendència literària?

—La meua tendència és la claredat, escriure lo més clar possible, vull que la gent m'entengui.

—I les seves aficions?

—Dibuixar i tocar piano. He fet els dibuixos de les rondalles. Els antics, clar; els més moderns, no. Aquests els va fer el meu germà, al cel sia.

—Es rendible ésser escriptor?

—Segons. N'hi ha que guanyen molts de doblers i altres que no guanyen res. La majoria, en absolut.

—Vostè en viu, de la literatura?

—Visc d'ella i de l'editorial, també de que vaig ésser professor de l'Institut i cobr un retiro.

—Quin consell donaria a un escriptor jove?

—Lo primer, que n'apregui. Després, la claredat. Estic espantat de lo malament que escriu la gent: Periodistes, etc. Han d'estudiar molt.

—Una autocrítica de les seves obres...

—Procur fer-ho lo millor possible. Unes són filològiques —Diccionari, etc.—, altres són de creació, molt poques: "Un home de combat", dos toms de memòries. Tenc traduccions inèdites del Bati, del francès medieval, de Hoffmann... No són dolentes, podrien interessar.

—Ha guanyat qualche premi?

—De jove, tres anys seguits el de l'Institut d'Estudis Catalans (1934-1936); el 1971, el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes. Som Doctor honoris causa per les Universitats de Basilea (1964) i de Barcelona (1975).

—Què intenta transmetre al públic?

—Depèn de lo que escriu. Si és filologia, idees conegudes o idees noves; si és literatura, la meua expressió per descriure la meua vida, el meu ambient, o posar les coses en el seu lloc.

—Per acabar, ¿quin és el seu escriptor preferit?

—Ai! Molts. M'agrada molt el "Quijote", trobo que En Ramón Lluís és grandíol, Verdaguier, Alcover, Mn. Costa, Salvador Espriu, etc.